Nieuwjaarsboodschap beweging.net

Integrale speech van Peter Wouters, voorzitter beweging.net, naar aanleiding van de nieuwjaarsreceptie op 23 januari 2025 in Wolf Food Market te Brussel.

Beweging.net blikt er samen met 500 aanwezigen, waaronder enkele kopstukken uit de politiek en partnerorganisaties, vooruit op 2025.

Brussel, 23 januari 2025

Goede vrienden,

Vrienden van onze beweging.

2024 was een bijzonder jaar. En vooraleer ik kan en mag inzoomen op ons land en de opdracht van de beweging, moet ik mijn **medeleven betuigen aan het leed van 2024**.

De Verenigde Naties telde 123 miljoen burgers op de vlucht voor oorlog en geweld en 91 miljoen burgers op de vlucht voor hitte, branden of overstromingen. Dat is 20 keer de bevolking van België. 47498 burgers stierven door geweld. Sommige oorlogen zijn elke dag in het nieuws, andere zijn voor ons onzichtbaar, maar even afschuwelijk. 47498 mensen die het leven laten, wiens familie en vrienden hulpeloos achterblijven en die pijn, woede en wraak met zich mee dragen. De verontwaardiging daarover is groot. Bij ieder van ons. Dat kan en mag niet blijven duren. Gelukkig is er nu een lichtpuntje in Syrië, Israël en Palestina. Laat ons alles in het werk stellen om conflicten aan tafel te brengen in plaats van op straat. Laat ons beleidsmakers overal ter wereld blijven uitdagen om de plaats van vrouwen, om de betrokkenheid van burgers bij het beleid en om de economie ten dienste van de bevolking als uitgangspunten te hanteren voor hun beleid. Om dat te bereiken zijn **vele inspanningen nodig, maar zeker ook het werk van NGO's zoals WSM**. Het valt niet te begrijpen dat wanneer de internationale spanningen zo groot zijn, dat onze eigen leiders zouden twijfelen aan de bijdrage die NGO's leveren aan vrede in de wereld. Ook straks in de heropbouw van Palestina. Ik bedank dan ook alle politieke vrienden, die mee strijden om de NGO's meer werk te laten verrichten in de plaats van minder. En die ons helpen om hen daarvoor te financieren! Bedankt! Ik hoop dat jullie strijd succes heeft!

> "Het valt niet te begrijpen dat onze eigen leiders twijfelen aan de bijdrage die NGO's leveren aan de vrede in de wereld, wanneer internationale spanningen zo groot als vandaag zijn."

--

Vrienden, ik heb een eerste deel van mijn Nieuwjaarsboodschap willen ophangen aan de woorden van een dichter-filosoof die ongeveer 700 jaar geleden stierf. Dante Alighieri schreef weliswaar over de hel en het paradijs, maar hij dacht ook na over de wereld waarin hij leefde. Op een bepaald moment, in volle verontwaardiging over wat hij allemaal zag gebeuren in Firenze, schreef hij na zijn verbanning daarover het volgende -ongeveer 😊-: "I Posti piu bui Dell 'inferno sono riservati a colore che si fanno da parte in tempi di crisi morale'. Vrij vertaald is dat **'de donkerste plekken in de hel zijn voorbehouden aan hen die zich afzijdig houden in tijden van morele crisis'**. Een bijzondere oproep en een boodschap die we goed kunnen begrijpen. Maar ook een boodschap die niet zo gemakkelijk is. Kijk maar naar hoe we al jaren proberen te begrijpen of we nu wel of niet in een vergelijkbare periode leven als die in de jaren '30 en we internationaal afstevenen op dictaturen en fascisme. Of hoe moeizaam we reageren tegen het winst maken op de kap van woon- of zorgnoden van mensen? Of hoe we blijven twijfelen tussen het belang van de vrijheid van meningsuiting en de bescherming van onze democratie.

En toch, hoewel het niet gemakkelijk was, hebben we de duidelijke stem gehoord van de leiders van sociale bewegingen in de periode voor de **verkiezingen** van vorig jaar. In Visie, in de ledenbladen en op de sociale media hebben we kleur bekend. Tegen de trend van verrechtsing in, tegen trollen en andere reacties in, maakten we allemaal, ieder op een eigen manier, de analyse van de politieke voorstellen en **bleven we vechten voor het soort samenleving dat wij willen: sociaal rechtvaardig en duurzaam.** Ik wil jullie daarvoor feliciteren. Bedanken, maar vooral feliciteren!

> "Met de verkiezingen hebben we kleur bekend. Tegen de verrechtsing in, tegen trollen in, ... lieten we onze stem duidelijk horen en bleven we strijden voor een sociaal-rechtvaardige en duurzame samenleving."

--

Hou vol en doe zo verder. Het mag niet stoppen bij de verkiezingen.

Want wij hier tezamen, ieder op haar of zijn manier, wij zijn allemaal leiders. Maatschappelijke leiders, met de kracht van onze achterban en onze visie op de toekomst. **Wij moeten spreken. Wij kunnen ons niet afzijdig houden.** Als we zien hoe extreme verrechtsing overal in de wereld aanhang wint en hoe de 'mores' onder druk komen, moeten wij spreken. Wij moeten spreken in de vergaderzaal, in de besturen, in de ledenbladen, in de media, ... overal waar wij kunnen. En het is juist. In de eerste plaats naar onze achterban. De mensen die ons hun vertrouwen geven en van ons kracht en visie verwachten.

Ik zag het voorbije jaar verschillende van onze partners actief relaties aangaan met hun achterban. Met nieuwe en oude technieken. In verschillende bijeenkomsten wisselen wij daarover vandaag goed uit om steeds bij te blijven leren en die achterban goed te beluisteren en dicht bij ons te houden.

Een grote zorg komt daarbij recht op ons af. Het enerverende voorbeeld van Elon Musk toont ons hoe fout het kan gaan.

> "eigenaars van sociale media willen vooral het juiste algoritme vinden om mensen op te zadelen met standpunten die ze niet gevraagd hebben of -nog erger- standpunten die onze samenleving willen ontwrichten."

De internationale gemeenschap heeft nooit een goede manier gevonden om sociale media te reguleren. Niet financieel, maar ook niet inhoudelijk. Wat oorspronkelijk leek op een manier om met je

vrienden in contact te komen of om standpunten van mensen die je interessant vindt te leren kennen is stilaan veranderd. Vrienden hebben en mensen volgen is bijzaak geworden. De hoofdzaak is iets anders geworden: **de eigenaars willen vooral het juiste algoritme vinden om mensen aan het scherm te houden en hen op te zadelen met standpunten die ze niet gevraagd hebben of -nog erger- standpunten die onze samenleving willen ontwrichten.**

Een algoritme? Wat is dat eigenlijk? Ik vroeg het me af. De uitvinder blijkt Al Chwarismi te zijn, die in het jaar 831 het stappenplan bedacht om tot uitkomsten te komen in wiskundige problemen. Al Chwarismi is verworden tot Algorismi en nadien dus Algoritme. De toepassing van een algoritme in sociale media zorgt ervoor dat jij steeds meer te zien krijgt van wat het algoritme denkt dat je graag hebt. Maar door betaalde advertenties of door het voorrang geven aan bepaalde woorden misleidt het algoritme jouw lijst van nieuwtjes. Zijn we allemaal niet stilaan onnozel geworden van de baas van X? Iedereen voelde al wel aan dat X een rioolputje was geworden van boze opmerkingen en foute informatie. Maar nu wordt die schandvlek nog groter. Door zijn persoonlijke standpunten en de enorme aandacht die hij daarvoor koopt, dwingt hij te debatteren over de foute kwesties en beïnvloedt hij gewone mensen. Ikzelf ben nu 6 maanden weg bij X en ik zie en hoor vandaag dat velen dit ook overwegen. Structureel is het geen oplossing, maar ik begrijp de -laat ons het zo maar noemen- consumentenactie heel goed! Wij willen dit product niet meer. Het is belangrijk dat ook journalisten op een andere manier aandacht geven aan "X". **De media mag dan al de vierde macht zijn, ze mag niet de megafoon zijn van een bedrijfsleider die een persoonlijk plannetje heeft voor de politiek in de wereld.**

> "Journalisten moeten op een andere manier aandacht geven aan X. De media mag niet de megafoon zijn van een bedrijfsleider die een persoonlijke politieke agenda heeft."

Gelukkig is er Europa, het lichtpuntje in deze kwestie. De Europese wetgeving over de digitale diensten is een echte stap in de goede richting. Maar ze moet dringend aangevuld worden met nog betere bescherming, controle op naleving en **een echte belasting op de grote spelers zodat ze ook fiscaal hun eerlijke bijdrage leveren.** Het kan toch niet dat grote eigenaars van platformen zich kunnen bemoeien met het beleid van landen waar dan ook ter wereld en nergens verantwoording hoeven af te leggen. Dat pikken we niet van terreurgroepen, dat pikken we niet van cyberaanvallers en dat pikken we dus ook niet van Musk of andere CEO's in deze wereld.

> "Er moet een echte belasting komen op grote spelers, zodat ze ook fiscaal een eerlijke bijdrage leveren."

--

En nu we het toch over die eerlijke bijdrage hebben.

Vorige maand vierden we **80 jaar sociale zekerheid. Er was te weinig aandacht voor dit monument van onze welvaartstaat.** Toch zeker in de brede publieke media. Eind december 1944 ontstond het systeem, zoals we dat vandaag nog kennen. Werknemers ontvangen een loon voor hun werk en van dat loon betalen de werkgevers en de werknemer elk hun deel aan de sociale zekerheid. 25% voor de werkgevers, 13,07% voor de werknemers. Een beetje voor de pensioenen, een beetje voor de werkloosheid, een beetje voor de ziektekosten, een deel voor de jaarlijkse vakantie en een deel voor het kindergeld. Het is dus een deel van het loon, ontvangen voor werk, dat wordt afgedragen aan de beheerders van die sociale zekerheid.

De laatste 20 jaar, jammer genoeg, doet iedereen zijn best om die bijdrage aan de sociale zekerheid zo klein mogelijk te maken: we hadden een tax-shift die de bijdrage van werkgevers van 32 naar 25% brengt, kortingen aan werkgevers voor bepaalde groepen, ontwijkingen door cafetariaplannen, kortingen door auteursrechten, voor onderzoekers en bedrijfswagens, vrijstellingen voor allerlei nieuwe statuten, enzovoort. **Zijn we dan verwonderd dat de sociale zekerheid niet gefinancierd geraakt?**

In 2023 gaf de Belgische overheid aan dat ze **12 miljard aan inkomsten mist door kortingen op de sociale zekerheidsbijdrage en belastingvoordelen** aan bedrijven. Op papier heeft ons land de hoogte belastingdruk, maar in de feiten ziet de tekening er dus helemaal anders uit! Het framen van onze sociale zekerheid als veel te duur en zeggen dat er een probleem is met de uitgaven is een fabeltje! Het probleem ligt overduidelijk bij de inkomsten.

> "De overheid loopt 12 miljard inkomsten mis door kortingen en belastingsvoordelen aan bedrijven. Er zijn betere voorstellen om de begroting in evenwicht te brengen dan te besparen op de sociale zekerheid."

Wij zijn nu al twee jaar aan het zeggen dat er **betere voorstellen zijn om de begroting in evenwicht te brengen dan om te besparen op de sociale zekerheid en al twee jaar blijven sommige partijen doof en blind voor de redelijke analyse**. De mensen die elke maand bijdragen zullen het niet pikken dat straks hun geld gebruikt wordt om andere problemen op te lossen. De beheerders van de sociale zekerheid moeten zelf de toekomst van de verschillende stelsels bestuderen en aanpassingen voorleggen. De overheid mag daarbij aanwezig zijn en haar inzichten delen. Samen kunnen ze oplossingen uitwerken.

Dat is anders voor de fiscaliteit: daar kan en moet de overheid wel het voortouw nemen om koterijen weg te werken en ervoor te zorgen dat de **sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Niet enkel bij de inkomsten uit arbeid, ook die uit vermogen**. Het zou onbegrijpelijk zijn als de plannen uit de vorige regering daarin niet de richting zouden wijzen. Wij hebben die plannen altijd gesteund en zullen dat blijven doen.

--

Ik stel, samen met u, beste vrienden, vast dat de vorming van een **federale regering** weerom een zware bevalling is. Natuurlijk is de verkiezingsuitslag daarvan een belangrijke oorzaak. De Belg stemde alweer extremer en rechtser en dit voor het eerst ook in Wallonië. Ik word deze dagen veelvuldig aangesproken over de federale regeringsvorming. Waarom duurt het zo lang, vragen mensen zich af. Hoe komt het dat reporters in de media voortdurend de indruk wekken dat er iets gaat komen, terwijl het steeds opnieuw uitstel is, vragen mensen zich af. Waarom wordt er geen verkenner uitgestuurd om een andere coalitie te onderzoeken, hoor ik.

Het is juist dat de onderhandelende partijen geloven dat zij een regering kunnen vormen. Ook al is het een combinatie van winnende en verliezende partijen. Ook al zijn andere constructies mogelijk. Ook al blijven ze geloven dat het vooral de àndere partijen zijn die het nog niet begrepen hebben. **Voor ons moet deze coalitie niet ten alle prijze een regering worden. Toch niet als ze met een akkoord komt dat onze verworven rechten en plichten lichtzinnig opgeeft.**

> "Voor beweging.net is Arizona geen must. Deze coalitie moet niet ten alle prijze een regering worden, toch niet als het akkoord onze verworven rechten en plichten lichtzinnig opgeeft."

Het is namelijk niet moeilijk om de goesting, de veiligheid of de eerlijkheid uit de samenleving te halen met een fout begrotingsbeleid. Onwillekeurig jagen op mensen die langdurig ziek zijn, bijvoorbeeld, zal hen niet helpen. Een sociaal vangnet afbouwen, bijvoorbeeld, zal niemand helpen risico's te nemen of nieuwe dingen te proberen. Sterke en overactieve liberale lobbygroepen toelaten om hun eerlijk deel te ontvluchten, zal enkel sociale onrust opleveren in de plaats van eenheid.

Ik ben het ermee eens dat de begroting in de voorbije decennia ontspoord is. Maar op een moment dat we extra handen zoeken in vele bedrijven, op een moment dat we de industriële ontwikkelingen moeten ondersteunen en we tegelijk moeten besparen, zijn er geen honderden recepten voorhanden. **Wij deden nu al tientallen voorstellen om wel de doelen, maar niet de afbraak te realiseren.** Tezamen met andere middenveldorganisaties bestudeerden we grondig de vorige begrotingen. Onze voorstellen vergroten de eerlijkheid, beschermen de zwaksten en geven kansen aan de economie van morgen. Alle partijen kennen ze. Lees het laatste onderzoek van André Decoster om de trends beter te begrijpen!

> "De begroting is ontspoord. We deden al verschillende voorstellen die eerlijkheid vergroten, de zwaksten beschermen en kansen geven aan de economie van morgen. Alle partijen kennen ze."

God zij dank, moet ik vandaag zeggen, dat de gesprekken nog bezig zijn. Want meneer Bouchez heeft gelijk: een slecht regeerakkoord hadden we vijf maanden geleden al kunnen hebben. **Maar een goed akkoord: daar is nog werk aan!** En dat werk wordt vandaag verricht door verschillende politieke partijen die ons respect verdienen. Wij zijn blij met de contacten met Vooruit en Les Engagés. Maar **ik moet vandaag in het bijzonder Sammy Mahdi en zijn ploeg bedanken**. Eerst in de onderhandelingen voor een Vlaamse regering, maar nu ook in de federale gesprekken staan zij open voor debat en inbreng van onze organisaties. Hartelijk dank daarvoor!

--

Wij voelen dat **zij begrijpen waarvoor wij strijden en dat ook de partij deze punten deelt**. Dat zorgt er wel soms voor dat de debatten moeilijk verlopen. **En mochten ze daardoor blokkeren, dan zal ik hen ook daarin steunen.** Want als er straks een slecht regeerakkoord komt, dat op een verkeerde manier ingrijpt, dan zullen wij met onze mensen op straat komen. Wij hebben vorige week al gezien hoe **onze achterban zelf gespannen geraakt en verontwaardigd is als de rechtvaardigheid ontbreekt**. En dan zullen wij mee de plannen bestrijden. Voor vandaag heb ik dus liever geduld en een gevecht voor verbetering in de plaats van een slecht regeerakkoord. Want er zijn ook hier lichtpuntjes: wij hebben goede stappen gezet in het Europese klimaatbeleid, er zijn economen die hoopvolle ontwikkelingen zien en geloven in de heropbouw van kracht in ons land.

> "Als rechtvaardigheid ontbreekt, komen er spanningen. Bij een slecht akkoord zullen wij met onze mensen op straat komen."

Zelf zijn we als beweging deze maand het pad ingeslagen van een **strategisch congres**. 10 jaar na de oprichting van beweging.net zijn wij klaar om de volgende stap te zetten in onze opdracht. Op 31 januari 2026 zal een congres plaatsvinden en de nieuwjaarsreceptie zal het

slotmoment van dat congres zijn. Het onderwerp van dat congres? 3 thema's willen we aanpakken:

> "10 jaar na de oprichting van beweging.net organiseren we een strategisch congres in 2026."

Ten eerste willen wij met onze partners acties ondernemen om de **plaats van het middenveld nieuwe kracht te geven**. We zien de veelvuldige en lichtzinnige aanvallen op het middenveld. We willen ons niet enkel verdedigen, we willen ook toekomst geven aan onze manier van werken. Als tweede willen we de **nabijheid van onze leden en hun organisatie versterken**. In deze digitale, maar hybride tijden moeten we herdenken hoe we onze leden moeten en ook kunnen bereiken: nabijheid heeft een nieuwe vertaling nodig. En als derde willen we op een actieve manier verder werken aan de **duurzame organisatie** die we op het oog hebben. Het zullen nieuwe lichtpuntjes zijn in ons eigen netwerk. Ik nodig iedereen uit om in de eigen organisatie mee te werken aan dat congres. Het moet een hoogtepunt worden, waardoor we de komende jaren samen richting en steun geven aan onze werking. Ik reken op jullie om dit congres mee een succes te maken!

--

Voor mij komt er dit jaar een **einde aan 8 jaar voorzitterschap**. De partnerorganisaties hebben een actueel profiel uitgeschreven en een selectiegroep start binnenkort met het zoeken naar de geschikte persoon. In juni geven we die dan plechtig onze steun op de algemene vergadering.

Mag ik dan afsluiten met één gedachte die ik bij u wil achterlaten? Toen ik in 1997 inwoner werd van Kortenaken en ik lid werd van verschillende lokale verenigingen, vertelde ik overal dat ik afkomstig ben van Poederlee, een klein dorpje in de Kempen. Ik vergeet nooit dat ik een paar jaar later, als dienstdoend voorzitter van de cultuurraad, de vraag kreeg om even buiten te gaan toen het nieuwe reglement voor de verenigingen moest goedgekeurd worden. De andere bestuurders vonden dat ik daar niet mocht mee over beslissen omdat ik toch een vreemde was, die de gewoontes in het dorp niet begreep. Ik was verbouwereerd, maar leerde daar hoe gemakkelijk wij elkaar uitsluiten. **Ik heb in mijn verdere leven al dikwijls uitsluitingen gezien. Systemen zien gebouwd worden op uitsluitingen. Ik pleit vandaag voor een radicale manier van omdenken**. Omdenken, omdat anders denken een andere logica met zich moet meebrengen.

In Suriname heeft men daar een uitdrukking voor. Daar zeggen ze: wij zijn ala kondremannen. Ale kondermannen zijn mensen met 2 liefdes, 2 layouteiten en 2 soorten gewoontes. Ale kondermannen in Suriname zijn dikwijls uitgeweken naar Nederland. Het zijn mensen met een vaderland en een moederland, een vadergemeente en een moedergemeente in mijn geval. Het ene is niet meer of minder, het is gewoon een ander. Maar liefde is er voor beide. Ik denk dat wij allemaal ala kondremannen zijn.

En als we het nog niet zijn, dan hoop ik dat we het mogen worden en van daaruit naar onze wereld kijken. Het zal ons helpen om beleid te maken en te beoordelen en daarbij het beste bij iedereen naar boven te brengen. Opnieuw daarin dan een lichtpuntje voor 2025.

Gelukkig nieuwjaar!

Peter Wouters